

ТЕХНОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ ПРОЦЕСУ ВИСОЛЮВАННЯ ГІДРОКАРБОНАТУ КАЛІЮ

Панасенко В.В., Гринь Г.І., Панасенко В.О., Лавренко А.О.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Методам отримання гідрокарбонату калію і карбонату калію (поташу) увага приділяється дослідниками протягом багатьох останніх років. Поташ – незамінна сировина для виробництва оптичного і спеціального скла, мийних засобів, кераміки, фармацевтичних препаратів. Його використовують для очищення технічних газів від CO_2 та H_2S , він є безхлорним калійним добривом, ефективність якого особливо висока для кислих ґрунтів. Технологія отримання поташу методом електролізу розчинів хлориду калію з подальшою переробкою гідроксиду калію в карбонат калію характеризується складністю процесу через багатостадійність, велике споживанням енергії, дорогою сировиною і, відповідно, високу вартість одержуваного поташу. Тому розробка і створення технології недорогого, високоякісного карбонату калію з високим виходом залишається актуальним завданням. Вивчення розчинності має прикладне значення для технології одержання солей і визначає раціональні параметри її здійснення. Дані стосовно розчинності в четверній взаємній системі $(\text{C}_2\text{H}_5)_2\text{NH}_2^+ // \text{HCO}_3^-$, $\text{Cl}^- - \text{H}_2\text{O}$ є науковою основою для розробки технології карбонату калію з калійвміщуючої сировини з використанням діетиламіну та діоксиду вуглецю.

З експериментальних даних можна зробити висновок, що зі збільшенням надлишку $(\text{C}_2\text{H}_5)_2\text{NH}_2^+ / \text{Cl}^-$ (моль / моль) у вихідній реакційній суміші вихід гідрокарбонату калію зменшується незначною мірою. Аналогічна залежність спостерігається і для коефіцієнта використання $(\text{C}_2\text{H}_5)_2\text{NH}_2^+$. У разі подальшого збільшення надлишку $(\text{C}_2\text{H}_5)_2\text{NH}_2^+ / \text{Cl}^-$ відзначено зменшення від 5,32 до 2,05 % ступеня декарбонізації розчину, а потім при надлишку більш ніж 1,19 різке її збільшення до 26,32 % і внаслідок цього, відповідно утворення в розчині, що карбонізується, іонів CO_3^{2-} , які не утворюють кристали KHCO_3 і не збільшують вихід KHCO_3 . Одночасно зі збільшенням ступеня декарбонізації розчину ступінь декарбонізації системи аналогічним чином зменшується. Це свідчить про те, що в процесі зростання надлишку $(\text{C}_2\text{H}_5)_2\text{NH}_2^+ / \text{Cl}^-$ система перебуває в нестабільному стані і введений надлишковий діетиламін перетворюється в ді-N,N-діетиламонію карбонат. Такий висновок підтверджується даними з вмістом в розчині іонів HCO_3^- та CO_3^{2-} . Таким чином, вихід KHCO_3 досягає своєї найбільшої величини 99,6 % при надлишку $(\text{C}_2\text{H}_5)_2\text{NH}_2^+ / \text{Cl}^-$ – не більше 1,15.